

Rätt till arbetslöshetsersättning har ansetts föreligga för en försäkrad som varaktigt kombinerat deltidsanställning med säsongsbetonat företagande, trots att verksamheterna inte bedrivits parallellt under sex månader inom den s.k. ramtiden.

Lagrum:

5 e § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

A-M.T. bedrev under somrarna 2007 och 2008 cykeluthyrning i liten skala genom sitt företag T:s all-service. Hennes huvudsakliga arbete utgjordes dock av olika deltidsanställningar som församlingsassistent, föreståndare och tidningsdistributör. Sedan A-M.T. den 12 november 2008 anmält sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen ansökte hon om arbetslöshetsersättning från SKTF:s arbetslöshetskassa (sedermera Arbetslöshetskassan Vision). Kassan avlog ansökningen med hänvisning till att A-M.T. betraktades som företagare och fortfarande bedrev verksamhet. Efter det att A-M.T. avregistrerat företaget beviljade kassan henne arbetslöshetsersättning från och med den 8 april 2009. A-M.T. begärde omprövning av det sistnämnda beslutet och yrkade att hon skulle beviljas ersättning från den 12 november 2008. Vid omprövning den 4 februari 2010 ändrade kassan inte sitt tidigare beslut med motiveringen bl.a. att A-M.T. varit att anse som företagare fram till den 8 april 2009 samt att extraarbetet i företaget inte heller kunde betraktas som bisyssla eller s.k. deltidsföretag.

A-M.T. överklagade kassans beslut hos förvaltningsrätten och yrkade i första hand att hon inte skulle betraktas som företagare och i andra hand att hon i vart fall borde ha rätt till ersättning enligt den s.k. 17/10-regeln, eftersom verksamheten i hennes företag i genomsnitt hade omfattat mindre än tio timmar per vecka och hon parallellt hade varit varaktigt deltidsanställd och arbetat mer än 17 timmar i genomsnitt per vecka.

Förvaltningsrätten i Göteborg (2011-04-18, ordförande Grehn) yttrade, efter att ha redogjort för tillämpliga bestämmelser m.m. och utredningen i målet: Den första frågan att besvara är om T:s all-service kan betraktas som en näringsverksamhet. – Begreppet näringsverksamhet i 34 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ALF, är ett skatterättsligt begrepp. Av 13 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) framgår att med näringsverksamhet avses förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Det innebär att verksamheten måste bedrivas med syfte att visa vinst, s.k. vinstsyfte. I avsaknad av vinstsyfte kan verksamheten betraktas som hobbyverksamhet. Kravet på yrkesmässighet innebär att verksamheten ska bedrivas regelbundet och varaktigt samt att den ska ha en viss omfattning. Kravet på självständighet avgränsar inkomstslaget mot tjänst. Verksamheten ska således inte ha karaktären av anställning. – T:s all-service har varit registrerat för F-skatt och mervärdesskatt. Dessa omständigheter talar för att verksamheten haft som syfte att gå med vinst. Vidare framgår att

verksamheten bedrivits självständigt under perioden den 1 juli 2007 – 7 april 2009. De uppehåll som varit får anses vara av säsongskaraktär. Även med beaktande av att verksamheten har bedrivits i ringa omfattning anser förvaltningsrätten att det varit fråga om näringsverksamhet. Den omständigheten att A-M.T. deklarerat verksamheten som hobbyverksamhet i inkomstslaget tjänst förändrar inte denna bedömning. – Frågan är därefter om A-M.T. har varit företagare i ALF:s mening. – A-M.T. har, vid sidan av sina anställningar, varit ensam ägare och firmatecknare i T:s all-service. I målet har inte gjorts gällande att hon endast av formella skäl varit engagerad i företaget. Vid nu angivna förhållanden är A-M.T. enligt förvaltningsrättens mening att betrakta som företagare. – Frågan är därefter när rörelsen ska anses ha upphört. – I ALF:s förarbeten (prop. 1996/97:107 s. 105) anges bl.a. följande. Enligt förarbetena till de nuvarande reglerna i lagen om arbetslöshetsförsäkring och lagen om kontant arbetsmarknadsstöd innebär kravet på att den personliga verksamheten ska ha upphört i rörelsen bl.a. att det inte får röra sig om ett tillfälligt eller tidsbegränsat avbrott. I normalfallet krävs att ett inregistrerat företag ska ha avregistrerats. – Enligt den inkomna redovisningen har A-M.T. i september 2008 senast lagt ned tid i verksamheten. Genom att verksamheten har varit säsongsmässig får den emellertid anses ha upphört annat än tillfälligt först vid tidpunkten för avregistreringen för F-skatt och mervärdesskatt. – A-M.T:s verksamhet i det egna företaget kan inte ses som en bisyssla, eftersom den inte har utförts under minst tolv månader vid sidan av ett heltidsarbete. Även om förutsättningarna för bisyssla inte är uppfyllda kan enligt praxis den som kombinerar en deltidsanställning med ett begränsat engagemang i ett företag ha rätt till ersättning för det inkomstbortfall som uppstår när anställningen upphör. Som riktlinje gäller att anställningen ska ha omfattat minst 17 timmar per vecka och verksamheten i företaget högst 10 timmar i genomsnitt per vecka (se bl.a. FÖD 1989:31). Av utredningen i målet framgår emellertid att A-M.T. som längst kombinerat sin deltidsanställning med verksamhet i det egna företaget under fem månaders tid. I avsaknad av varaktighet kan inte den s.k. kombinationsregeln tillämpas. – Mot denna bakgrund får SKTFs Arbetslöshetskassa anses ha haft fog för sitt beslut, varför överklagandet ska avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

A-M.T. överklagade förvaltningsrättens dom hos kammarrätten och yrkade att hon skulle beviljas arbetslöshetsersättning från och med den 12 november 2008.

Arbetslöshetskassan ansåg att överklagandet skulle avslås.

Kammarrätten i Göteborg (2012-10-18, Berglund, Olsson, referent)
yttrade: Av 5 e § första stycket förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, FALF, framgår bl.a. följande. En sökande som före arbetslösheten kombinerat anställning på deltid om minst 17 timmar per vecka med att bedriva näringsverksamhet om högst tio timmar i genomsnitt per vecka har rätt till arbetslöshetsersättning för det inkomstbortfall som uppstår när anställningen upphör. Av andra stycket i

nämnda paragraf framgår bl.a. följande. Första stycket gäller under förutsättning att deltidsanställningen och näringsverksamheten bedrivits parallellt under minst sex månader och att näringsverksamheten inte utökas i samband med arbetslösheten. – Kammarrätten gör följande bedömning. – Kammarrätten anser på de av förvaltningsrätten anförda skälen att A-M.T. är att betrakta som företagare under i målet aktuell tid, dvs. fram till dess hon beviljats arbetslöshetsersättning den 8 april 2009. A-M.T:s verksamhet kan heller inte på av förvaltningsrätten anförda skäl ses som en bisyssla. Vad gäller frågan om den s.k. 17/10-regeln är tillämplig i förevarande fall menar kammarrätten att de sex månader under vilka deltidsanställningen och näringsverksamheten ska bedrivas parallellt för att regeln ska vara tillämplig, bör ligga inom ramtiden, dvs. inom tolv månader före den tid som föregått arbetslösheten. A-M.T. har under denna tid endast kombinerat sin deltidsanställning med verksamhet i det egna företaget under fem månaders tid. 17/10-regeln är därför inte tillämplig. – Förutsättningar för att bevilja A-M.T. arbetslöshetsersättning för tid före den 8 april 2009 föreligger således inte. Överklagandet ska därför avslås. – Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrättsrådet *Bergström* var av skiljaktig mening och anförde: Den s.k. 17/10-regeln innehåller ett krav på att deltidsanställningen och näringsverksamheten har bedrivits parallellt under sex månader. Det finns inte i författningstexten något stöd för att de sex månaderna ska ha infallit under ramtiden. Regelns syfte kan antas vara att säkerställa att den försäkrades verksamhet i det egna företaget inte hindrar henne att söka arbete och anta erbjudet lämpligt arbete. A-M.T:s verksamhet i det egna företaget har varit av säsongskaraktär och bedrivits under säsongerna närmast före arbetslösheten. Hon har under de senaste sex månaderna som verksamheten i företaget pågått varit varaktigt deltidsanställd samt arbetat mindre än 10 timmar per vecka i företaget och mer än 17 timmar per vecka i anställningen. Enligt min uppfattning hindrar inte författningens ordalydelse att hon i denna situation beviljas arbetslöshetsersättning enligt 17/10-regeln. En sådan utgång är också förenlig med syftet med bestämmelsen. Jag anser därför att överklagandet ska bifallas.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen överklagade kammarrättens dom och yrkade att A-M.T. skulle beviljas arbetslöshetsersättning från och med den 12 november 2008. Inspektionen anförde bl.a. följande. Syftet med den s.k. 17/10-regeln får anses vara att arbetslöshetsersättning inte ska utges i fall då den enskildes näringsverksamhet hindrar denne från att söka och anta erbjudet lämpligt arbete. Det framgår varken av förordningstext, förarbeten eller rättspraxis att sexmånadersperioden under vilken näringsverksamhet bedrivits parallellt med deltidsanställning måste ligga inom ramtiden. Då A-M.T:s näringsverksamhet var säsongsbetonad och aldrig bedrevs under en längre period än fem månader per kalenderår kan A-M.T. inte uppfylla ett sexmånadersvillkor enligt 17/10-regeln inom ramtiden. Enbart denna

omständighet innebär emellertid inte något hinder mot att hon beviljas arbetslöshetsersättning enligt 17/10-regeln.

A-M.T. vidhöll vad hon anfört i underinstanserna.

Högsta förvaltningsdomstolen (2014-03-20, Melin, Dexe, Knutsson, Nymansson, Rynning) yttrade:

Skälen för avgörandet

Vad målet gäller

När A-M.T. ansökte om arbetslöshetsersättning i november 2008 var hennes företag fortfarande registrerat för mervärdesskatt och hon hade kvar sin F-skattsedel. I likhet med underinstanserna finner Högsta förvaltningsdomstolen att A-M.T. vid denna tidpunkt var att betrakta som företagare enligt 34 § ALF och att verksamheten i företaget inte kunde betraktas som en bisyssla enligt 39 § ALF.

Den fråga Högsta förvaltningsdomstolen därmed har att ta ställning till är om A-M.T. har haft rätt till arbetslöshetsersättning med stöd av den s.k. 17/10-regeln i 5 e § FALF.

Rättslig reglering m.m.

En av de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att rätt till arbetslöshetsersättning ska föreligga är det s.k. arbetsvillkoret, vilket regleras i 12–15 §§ ALF. I 12 § föreskrivs bl.a. att en sökande som under en s.k. ramtid av tolv månader omedelbart före arbetslöshetens inträde haft förvärvsarbete i minst sex månader och utfört arbetet under minst 80 timmar per kalendermånad har rätt till ersättning vid arbetslöshet. Beträffande företagare gäller dock särskilda bestämmelser, se 34–36 §§.

Av 15 a § ALF framgår att med ramtid avses enligt huvudregeln de tolv månader som närmast föregått den månad när den sökande anmält sig som arbetslös hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Ramtiden kan även få betydelse vid bestämmandet av den sökandes inkomstrelaterade ersättning från försäkringen. Beträffande personer som under ramtiden har kombinerat anställning med företagande, utan att det varit fråga om godkänd bisyssla enligt 39 § ALF, gäller enligt 37 b § första stycket att dagsförtjänsten ska grundas på inkomst från både anställningen och verksamheten. I förarbetena uttalas att regeln omfattar en person som under ramtiden samtidigt varit anställd och företagare, men också en person som under ramtiden först varit anställd och därefter varit företagare eller tvärtom (prop. 2009/10:120 s. 118).

Av 37 b § tredje stycket ALF framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om villkor för fastställande av och rätt till ersättning för personer som kombinerat anställning med företagande.

I 5 e § FALF föreskrivs att en sökande som före arbetslösheten har kombinerat anställning på deltid om minst 17 timmar per vecka med att bedriva näringsverksamhet om högst tio timmar i genomsnitt per vecka, har rätt till arbetslöshetsersättning för det inkomstbortfall som uppstår när anställningen upphör. En förutsättning är dock att deltidsanställningen och näringsverksamheten har bedrivits parallellt under minst sex månader och att näringsverksamheten inte utökas i samband med arbetslösheten. Den genomsnittliga veckoinkomsten från näringsverksamheten får inte heller överstiga tre gånger den högsta dagpenning som får betalas ut inom arbetslöshetsförsäkringen.

Den sistnämnda bestämmelsen infördes i FALF år 2010, utan någon övergångsbestämmelse. Redan tidigare hade dock en motsvarande s.k. 17/10-regel tillämpats, med stöd av förarbetsuttalanden och domstolspraxis. I samband med ändringar i regleringen av det kontanta arbetsmarknadsstödet uttalades att personer som kombinerade en deltidsanställning med ett begränsat engagemang i ett företag borde ha rätt till ersättning för det inkomstbortfall som uppstod när anställningen upphörde, naturligtvis under förutsättning att verksamheten i företaget inte utökades i samband med arbetslösheten (prop. 1983/84:126 s. 17 f.). Denna uppmjukning av arbetslöshetsbegreppet betraktades som en tillämpningsfråga, vilken borde kunna lösas inom ramen för det gällande regelsystemet. Någon lagändring föreslogs därför inte.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Av utredningen i målet framgår att A-M.T. arbetade i sitt företag under månaderna juli–september 2007 och maj–september 2008. Verksamheten var således av säsongskaraktär och bedrevs under högst fem månader per år. A-M.T. arbetade från juli 2007 till november 2008 mer än 17 timmar per vecka i sina deltidsanställningar och ägnade mindre än tio timmar i genomsnitt per vecka åt den näringsverksamhet hon bedrev under sommarmånaderna. Såvitt framgår av utredningen utökade hon inte heller näringsverksamheten i samband med arbetslösheten och hennes genomsnittliga veckoinkomst översteg inte tre gånger den högsta dagpenningen.

Av 5 e § FALF framgår inte något krav på att de sex månader den sökande ska ha arbetat parallellt i anställning och eget företag behöver ligga inom ramtiden. Något sådant krav anges inte heller i de förarbetsuttalanden eller den domstolspraxis som tidigare utgjorde grund för tillämpningen av den s.k. 17/10-regeln (jfr prop. 2009/10:120 s. 90 f.). Bestämmelserna i 37 b § ALF avser dock enligt sin ordalydelse – såvitt gäller första stycket om fastställande av dagsförtjänst – personer som under ramtiden kombinerat anställning med företagande.

De relativt restriktiva reglerna när det gäller företagares arbetslöshet har motiverats av att det ansetts angeläget att så långt möjligt eliminera riskerna för missbruk av arbetslöshetsförsäkringen och förhindra att arbetslöshetsersättning blir en inkomstutfyllnad i mindre lönsamma

företag (jfr prop. 1983/84:126 s. 17). Det framstår därmed som naturligt att för den som har bedrivit näringsverksamhet parallellt med deltidsanställning, föreligger rätt till arbetslöshetsersättning när anställningen upphör endast under förutsättning att näringsverksamheten inte samtidigt utökas. Även kravet på att näringsverksamheten och deltidsanställningen ska ha bedrivits parallellt under minst sex månader måste ses mot denna bakgrund och får anses ge uttryck för ett krav på varaktighet som bl.a. innebär att det inte får röra sig om en helt nystartad näringsverksamhet eller en rent tillfällig deltidsanställning.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening bör 5 e § FALF anses innebära att det som huvudregel krävs att näringsverksamheten och deltidsanställningen har bedrivits parallellt under minst sex månader inom ramtiden, dvs. de tolv månader som omedelbart föregått arbetslösheten. Från huvudregeln bör dock undantag kunna medges för vissa situationer där ett sådant krav skulle vara omöjligt att uppfylla, exempelvis i fråga om näringsverksamhet av säsongskaraktär som bedrivs under kortare tid än sex månader per år, men där kravet på varaktighet likväl kan anses uppfyllt.

A-M.T. har bedrivit säsongsbetonad näringsverksamhet parallellt med deltidsanställningar under sammanlagt åtta av de sexton månader som närmast föregått arbetslösheten. Mot denna bakgrund finner Högsta förvaltningsdomstolen att det förhållandet att hon inom ramtiden har bedrivit näringsverksamhet under kortare tid än sex månader inte utgör hinder för att bevilja henne arbetslöshetsersättning för det inkomstbortfall som uppstått när hennes deltidsanställning upphört.

Arbetslöshetskassan har således inte haft fog för att förvägra A-M.T. rätt till ersättning. Underinstansernas avgöranden ska därför upphävas och målet visas åter till kassan.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver underinstansernas avgöranden och visar målet åter till Arbetslöshetskassan Vision för erforderlig handläggning.

Mål nr 34-13, föredragande Emma Boman

Litteratur: prop. 2009/10:120 s. 118 och 90 f.; prop. 1983/84:126 s. 17 f.